

2017-09-04

Ert dnr: U2017/02586/RS

u.remissvar@regeringskansliet.se

Handläggare:

mattias.andersson@svenskkollektivtrafik.se

Remissvar angående EU:s dataskyddsförordning och utbildningsområdet (SOU 2017:49)

Svensk Kollektivtrafik är bransch- och serviceorganisation för länstrafikbolag och regionala kollektivtrafikmyndigheter vilka också är organisationens medlemmar. Årligen görs mer än 1,5 miljarder resor i våra medlemmars trafik, vilket motsvarar 96 % av landets busstrafik och 62 % av landets persontågstrafik.

Sammanfattning

Svensk Kollektivtrafik föreslår en förändring i förordning (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor för att underlätta för studenter och kollektivtrafikmyndigheter att verifiera och kontrollera studerandestatus och därmed rätten till studentrabatt inom kollektivtrafiken. Ändringen är förenlig med Dataskyddsdirektivet.

Vi föreslår följande tillägg i rubricerad förordning, 2 kap. 6 § (Utlämnande av uppgifter);

13. aktörer för verifiering av studenters rätt till nationella, regionala och lokala kollektivtrafikföretags studentrabatter.

Tillägget syftar till att säkerställa verifieringen av studenters tillgång till reserabatter och innebär att befintliga instanser för verifiering av studentstatus ges möjlighet att med studentens personnummer som nyckel ställa erforderliga frågor i Ladok och få svaret som Ja eller Nej.

Tillägget kan därutöver delvis jämföras med studiestödsdatalagen (2009:287), 4 §, där punkten 4 reglerar möjligheten att informera studiestödstagare om studiesociala förmåner.

Bakgrund

Kollektivtrafikföretagens rabatter fyller en viktig funktion i syftet att minska ekonomiska och geografiska hinder för studier. Detta har sedan 1987 fungerat genom att rätten till dessa rabatter verifierats via något av de rabattkort som står till buds för målgruppen, initialt via CSN-kortet.

Utfärdare av dessa rabattkort använder en rad underlag för uppdraget att verifiera studentstatusen utifrån trafikföretagens krav, främst avseende studietid och studieomfattning och studiernas upprätthållande.

Genom branschorganisationen Svensk Kollektivtrafik genomfördes ett nationellt projekt om studenters reserabatter 2015. Projektet syftade till att fastställa ett enhetligt regelverk för samtliga trafikföretag i landet samt att rätten till dessa trafikföretags

SVENSKKOLLEKTIVTRAFIK

studentrabatter verifieras på ett rättssäkert och enhetligt sätt oavsett studieform, kåranknytning, ansökan om studiemedel eller studieort. Till höstterminen 2016 lanserades därför ett särskilt studentrabattkoncept för kollektivtrafiken med enhetliga rutiner och regler som bygger dels på Studiestödsförordningens (SFS 2000:655) kriterier kring vem som ges rätt till studiestöd, där huvudkriterierna är att utbildningen underställs under statlig tillsyn, berättigar till studiestöd och är avgiftsfri. Dels utifrån en rimlig avgränsning av studietakt och studieomfattning (kalendertid).

I tidigare kommunikation med Utbildningsdepartementet i frågan har påvisats att LADOK-konsortiet och CSN båda stöder ståndpunkten att genomföra denna förbättring för studenternas ekonomiska och studiesociala möjligheter.

All studentverifiering kopplad till studenters reserabatter sker idag genom de båda aktörerna Mecenat AB och Studentkortet AB. Deras verifiering sker idag huvudsakligen genom samarbeten med lärosäten, studentorganisationer och CSN. Via CSN ges tillgång till uppgifter över studiestödstagare, t.ex. för verifiering av rätten till reserabatter. Dessa uppgifter lämnas ut från myndigheten till de båda aktörerna med stöd av studiestödsdatalagen (2009:287),

Under de senaste åren har flera steg tagits för att korta ledtiderna så att student och kollektivtrafik så snabbt möjligt kan uppvisa och verifiera rabatten. Genom införandet av appar behöver studenten inte vänta på att ett plastkort präglas och sänds ut per post utan kan direkt i en app uppdatera sin legitimation så att den uppvisar giltigheten. Men vid varje terminsstart kommer fortfarande studenter i kläm som registrerat sig på kurser och program men ännu inte kommit in i studiestödsmyndighetens rullor. Under terminstid avbryter några studenter sina studier, men det dröjer innan studiestödsmyndigheten underrättas. I båda dessa exempel skulle en digital kommunikation direkt mellan LADOK och student-legitimationsutgivaren förbättra situationen för studenter så att de skulle kunna resa med studeranderabatt och köpa direkt efter att studenten registrerat sig på kursen. Resultatet skulle vara rättvisare behandling av studenter och minskad administration på högskolor och kollektivtrafikmyndigheter genom att eliminera behovet av vidimerade registerutdrag på papper. Det skulle också säkerställa en ökad intäktssäkring så att kollektivtrafiken inte ger rabatt till studenter som upphört att studera vilket idag i vissa fall sker.

Rätten att hämta information från CSN möjliggörs med stöd av Studiestödsdata-lagen (SFS 2009:287) 4 § punkten 4 om information till studiestödstagare om studiesociala förmåner. En motsvarande skrivning skulle därför behöva införas som ett tillägg till 4 kap 4§ (antagningsregister) och 2 kap § 6 (studieregister) i Förordningen om redovisning av studier m.m. (SFS 1993:1153) med ändamålet att ta fram och distribuera och ajourhålla studerandestatus för studerande.

Utbildningsdatautredningen bedömer att bestämmelserna i 6 och 6 a §§ Studiestödsdatalagen är förenliga med dataskyddsförordningen och att de kan och bör behållas.¹ Det finns därför inget hinder att införa en motsvarande paragraf i Förordningen om redovisning av studier utifrån den nya Dataskyddsförordningen. När förordningarna ändå uppdateras utifrån införandet av Dataskyddsförordningen bör regeringen passa på att genomföra denna förbättring för studenter och kollektivtrafik.

Vi föreslår följande tillägg i rubricerad förordning, 2 kap. 6 § (Utlämnande av uppgifter);

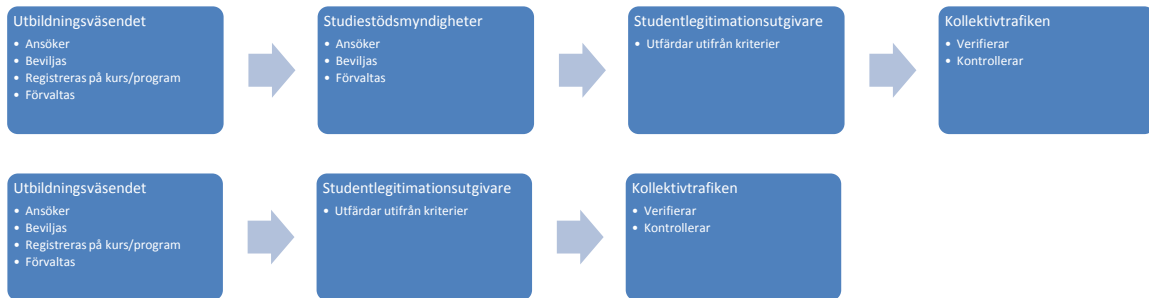
13. aktörer för verifiering av studenters rätt till nationella, regionala och lokala kollektivtrafikföretags studentrabatter.

¹ SOU 217:49, s 267

SVENSK KOLLEKTIVTRAFIK

Tillägget syftar till att säkerställa verifieringen av studenters tillgång till reserabatter och innebär att befintliga instanser för verifiering av studentstatus ges möjlighet att med studentens personnummer som nyckel ställa erforderliga frågor i Ladok och få svaret som Ja eller Nej.

Figur 1, Nuvarande (ovan) och önskvärd (nedan) rutin för verifiering av rätten till studentrabatt

I övrigt har Svensk Kollektivtrafik inget att erinra utifrån Utbildningsdatautredningens förslag.

SVENSK KOLLEKTIVTRAFIK

Helena Leufstadius
VD